

srpanj 2018.
Ovaj informativni list nije obvezujući za Sud i nije konačan

Trgovanje ljudima

„Odsustvo izričitog navođenja trgovanja ljudima u [Europskoj] konvenciji [o ljudskim pravima] nije iznenađujuće. Nastanak Konvencije potaknula je Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, koju je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda 1948. godine, a u kojoj se trgovanje ljudima ne spominje izričito. U članku 4. Deklaracije „ropstvo i trgovina robljem zabranjuju se u svim njihovim oblicima“. Međutim, prilikom razmatranja dosega članka 4.[1] ne smiju se izgubiti iz vida posebne odlike Konvencije niti činjenica da je ona živi instrument koji se mora tumačiti u okviru suvremenih uvjeta u kojima se primjenjuje. Sve viši standardi u području zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda neophodno i neizbježno zahtijevaju veću odlučnost pri procjeni kršenja osnovnih vrijednosti demokratskog društva (...). [Europski] Sud [za ljudska prava] primjećuje da je trgovanje ljudima kao opća pojava značajno porasla posljednjih godina (...). U Europi je porast trgovanja ljudima djelomično povezan s raspadom bivšeg komunističkog bloka. Zaključak Protokola iz Palerma iz 2000. godine i Konvencije o suzbijanju trgovanja ljudima iz 2005. godine pokazuju sve veće prepoznavanje porasta trgovanja ljudima na međunarodnoj razini, kao i potrebu za mjerama suzbijanja te pojave.“ (Rantsev protiv Cipra i Rusije, presuda od 7. siječnja 2010., stavci 277.–278.)

Obveza država da zaštite žrtve trgovanja ljudima

Rantsev protiv Cipra i Rusije

7. siječnja 2010.

Podnositelj zahtjeva bio je otac mlade žene koja je umrla na Cipru kamo je otišla raditi u ožujku 2001. godine. Prigovorio je da ciparska policija nije učinila sve što je bilo moguće kako bi zaštitila njegovu kći od trgovanja ljudima dok je bila živa i kaznila one koji su odgovorni za njezinu smrt. Osim toga, prigovorio je da ruska tijela nisu istražila trgovanje njegovom kćeri i njezinu smrt, niti su poduzela mjere za zaštitu njegove kćeri od trgovanja ljudima.

Europski sud za ljudska prava napomenuo je da je trgovanje ljudima, po samoj svojoj prirodi i cilju iskorištavanja, zasnovano na izvršavanju ovlasti koje su povezane s pravom vlasništva; s ljudima se postupa kao s robom koja se prodaje i kupuje i koja se izlaže prisilnom radu; podrazumijeva se stalno praćenje i kontrola svih aktivnosti žrtava, čije se kretanje često ograničava kao i primjena nasilja i prijetnji u odnosu na žrtve. U skladu s time Sud je utvrdio da je samo trgovanje ljudima zabranjeno člankom 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada) Europske konvencije o ljudskim pravima. Zaključio je da je Cipar **povrijedio** svoju **pozitivnu obvezu na temelju članka 4.** Konvencije iz dva razloga: prvo, nije uspostavio odgovarajući pravni i administrativni okvir za suzbijanje trgovanja ljudima kao rezultata postojećeg režima umjetničkih viza i drugo,

1. Člankom 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada) [Europske konvencije o ljudskim pravima](#) predviđeno je sljedeće:
„1. Nitko se ne smije držati u ropstvu ili ropstvu sličnom odnosu.
2. Nitko se ne smije siliti na prisilan ili obavezan rad. (...)“

policija nije poduzela istražne mjere kako bi kći podnositelja zaštitila od trgovanja ljudima, unatoč indicijama koje su dale razloga za osnovanu sumnju da je bila žrtva trgovanja ljudima. Osim toga, Sud je utvrdio da je Rusija **povrijedila članak 4.** Konvencije time što nije istražila način i mjesto zapošljavanja podnositeljeve kćeri i, konkretno, nije poduzela mjere za otkrivanje osoba uključenih u njezino zapošljavanje ili metoda zapošljavanja. Nadalje, Sud je utvrdio da je Cipar **povrijedio članak 2.** (pravo na život) Konvencije zbog toga što ciparska tijela nisu učinkovito istražila smrt podnositeljeve kćeri.

V.F. protiv Francuske (zahtjev br. 7196/10)

29. studenoga 2011. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na postupak deportacije podnositeljice zahtjeva u Nigeriju, zemlju njezinog podrijetla. Podnositeljica je konkretno tvrdila da bi u slučaju njezina protjerivanja u Nigeriju bila izložena opasnosti od prisilnog povratka u lanac prostitucije iz kojeg je pobjegla i od odmazde povezanih osoba, te da je nigerijska tijela ne bi mogla zaštititi. Prema njezinu stajalištu, francuska tijela imala su dužnost ne protjerivati potencijalne žrtve trgovanja ljudima.

Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten** (očigledno neosnovan). Premda je bio svjestan razmjera trgovanja ženama iz Nigerije u Francuskoj i poteškoćama s kojima su suočene pri prijavi takvih slučajeva tijelima radi dobivanja zaštite, konkretno je smatrao da informacije koje je podnositeljica iznijela u ovom predmetu nisu dostatne da bi se dokazalo da je policija pri izdavanju naloga za njezinu deportaciju znala ili trebala znati da je podnositeljica žrtva mreže trgovanja ljudima. Što se tiče opasnosti od prisilnog povratka podnositeljice u lanac prostitucije u Nigeriji, Sud je utvrdio da, iako nigerijsko zakonodavstvo koje se odnosi na sprečavanje prostitucije i suzbijanje takvih mreža nije u potpunosti ostvarilo svoje ciljeve, ipak je postignut značajan napredak i podnositeljica zahtjeva će pri povratku vjerojatno dobiti pomoć.

Vidi i: **Idemugia protiv Francuske**, odluka o dopuštenosti od 27. ožujka 2012.

M. i drugi protiv Italije i Bugarske (br. 40020/03)

31. srpnja 2012.

Podnositelji zahtjeva, romskog podrijetla i bugarske nacionalnosti, prigovorili su da su privatni pojedinci uz prijetnju uporabe pištolja zadržali njihovu kći, koja je došla u Italiju radi potrage za poslom, te da ju je romska obitelj u selu prisilila na rad i krađu te seksualno zlostavljala. Osim toga, tvrdili su da talijanska tijela nisu istražila te događaje na odgovarajući način.

Sud je utvrdio da su **prigovori** podnositelja **na temelju članka 4.** (zabrana ropstva i prisilnog rada) **nedopušteni** kao očigledno neosnovani. Utvrdio je da nema dokaza u prilog prigovoru u vezi s trgovanjem ljudima. Međutim, utvrdio je da talijanska tijela nisu učinkovito istražila prigovore podnositelja da je njihova kći, koja je u to vrijeme bila maloljetna, opetovano izlagana premlaćivanju i silovanju u vili u kojoj je boravila. Sud je stoga utvrdio da je došlo do **povrede članka 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije u postupovnom aspektu. Naposljetku, Sud je utvrdio da **nije došlo do povrede članka 3.** Konvencije u pogledu mjera koje su talijanska tijela poduzela za oslobađanje prvog podnositelja.

E.A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (br. 20658/11)

10. rujna 2013. (odluka o dopuštenosti)

Podnositeljica zahtjeva, državljanka Gane, tvrdila je da je kao žrtva trgovanja ljudima dovedena u Ujedinjeno Kraljevstvo i prisiljena na prostituciju. Konkretno, prigovorila je da bi se povratkom u Ganu našla u opasnosti od izlaganja bivšim ili novim krijumčarima. Nadalje je tvrdila, budući da je u Ujedinjenom Kraljevstvu zaražena virusom HIV-a što je izravna posljedica trgovanja ljudima i seksualnog iskorištavanja, da država

ima pozitivnu obvezu dopustiti joj da ostane u Ujedinjenom Kraljevstvu radi pristupa potrebnom liječenju.

Sud je utvrdio da su prigovori podnositeljice na temelju članka 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) i 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada) **nedopušteni**. Konkretno je napomenuo da je podnositeljica sve svoje prigovore na temelju Konvencije mogla iznijeti u žalbi pred Višim sudom. Budući da nije podnijela zahtijevala dopuštenje za podnošenje žalbe pred Višim sudom, nije ispunila pretpostavke članka 35. stavka 1. (kriterije dopuštenosti) Konvencije.

L.E. protiv Grčke (br. 71545/12)

21. siječnja 2016.

Ovaj se predmet odnosi na prigovor državljanke Nigerije koja je prisiljena na prostituciju u Grčkoj. Iako je službeno prepoznata kao žrtva trgovanja ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja, nakon što je obavijestila tijela o svojoj situaciji podnositeljica je morala čekati više od devet mjeseci da joj pravosudni sustav odobri taj status. Konkretno, ustvrdila je da je neispunjavanjem pozitivne obveze na temelju članka 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada) Konvencije, Grčka povrijedila tu odredbu.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 4.** (zabrana ropstva i prisilnog rada) Konvencije. Konkretno, utvrdio je da je učinkovitost preliminarnog izvida i naknadne istrage predmeta kompromitirana brojnim nedostacima. U pogledu administrativnog i sudskog postupka, Sud je primijetio višestruke odgode i propuste glede postupovnih obveza Grčke. U ovom je predmetu Sud utvrdio da je došlo do **povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje u razumnom roku) Konvencije, smatrajući da je trajanje predmetnog postupka bilo prekomjerno za jednu razinu nadležnosti i nije ispunilo pretpostavku „razumnog roka“. Naposljetku, Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije, zbog toga što u domaćem pravu nije bilo lijeka kojim je podnositeljica mogla primijeniti svoje pravo na suđenje u razumnom roku.

J. i drugi protiv Austrije (br. 58216/12)

17. siječnja 2017.

Predmet se odnosi na istragu austrijskih tijela povezanu s navodima o trgovanju ljudima. Podnositeljice zahtjeva, dvije filipinske državljanke koje su otišle u Ujedinjene Arapske Emirate kako bi radile kao domaćice ili au pairs, tvrdile su da su im poslodavci oduzeli putovnice i iskorištavali ih. Tvrdile su da se takvo postupanje nastavilo tijekom kratkog boravka u Beču kamo su ih poslodavci odveli i gdje su naposljetku uspjele pobjeći. Nakon što su podnositeljice podnijele kaznenu prijavu protiv poslodavaca u Austriji, tijela su utvrdila da nemaju nadležnost nad navodnim kaznenim djelima počinjenima u inozemstvu i odlučila prekinuti istragu predmeta podnositeljica povezanog s događajima u Austriji. Podnositeljice su tvrdile da su bile podvrgnute prisilnom radu i trgovanju ljudima te da austrijska tijela nisu provela učinkovitu, iscrpnu istragu njihovih navoda. Posebice su tvrdile da se događaji u Austriji nisu mogli promatrati izolirano i stoga su austrijska tijela prema međunarodnom pravu bila dužna istražiti i one događaje koji su se dogodili u inozemstvu. **Zaključivši da su austrijska tijela ispunila obvezu zaštite podnositeljica kao (potencijalnih) žrtvi trgovanja ljudima, Sud je smatrao da nije došlo do povrede članka 4.** (zabrana prisilnog rada) niti do **povrede članka 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije. Sud je konkretno utvrdio da temeljem Konvencije nije postojala obveza istraživanja zapošljavanja podnositeljica zahtjeva na Filipinima ili njihovog navodnog iskorištavanja u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, s obzirom na to da temeljem članka 4. Konvencije države nisu dužne osigurati univerzalnu nadležnost nad kaznenim djelima povezanim s trgovanjem ljudima koja su počinjena u inozemstvu. Što se tiče događaja u Austriji, Sud je zaključio da su austrijska tijela poduzela sve korake koji su se mogli razumno očekivati u toj situaciji. Podnositeljice, kojima je podršku pružila

nevladina udruga, bile su ispitane od strane posebno obučениh policijskih službenika, dobile su dozvolu boravka i radne dozvole radi reguliranja njihova boravka u Austriji, te je u svrhu zaštite zabranjeno otkrivanje njihovih osobnih podataka. Nadalje, istraga navoda podnositeljica o njihovu boravku u Beču bila je dovoljna, a procjena tijela bila je razumna s obzirom na činjenično stanje predmeta i dostupne dokaze. Bilo kakvi daljnji koraci u tom predmetu – kao što je suočavanje s poslodavcima podnositeljica zahtjeva – ne bi imali razumne izgleda za uspjeh, s obzirom na to da između Austrije i Ujedinjenih Arapskih Emirata ne postoji sporazum o pružanju pravne pomoći, a podnositeljice zahtjeva obratile su se policiji otprilike godinu dana nakon spornih događaja, kada su njihovi poslodavci već odavno napustili zemlju.

Chowdury i drugi protiv Grčke

30. ožujka 2017.

Podnositelji zahtjeva – 42 državljana Bangladeša – bili su zaposleni u Ateni i drugim dijelovima Grčke od kraja 2012. do početka 2013. godine, bez grčke radne dozvole, kako bi radili na glavnoj farmi jagoda u Manoladi. Poslodavci podnositeljima nisu isplaćivali plaće i obvezali su ih da rade u teškim fizičkim uvjetima pod nadzorom naoružanih čuvara. Podnositelji su tvrdili da su bili izloženi prisilnom ili obveznom radu. Nadalje su ustvrdili da je država bila obvezna spriječiti njihovo izlaganje trgovanju ljudima, donijeti preventivne mjere u tu svrhu i kazniti poslodavce.

Sud je smatrao da je **došlo do povrede članka 4. stavka 2.** (zabrana prisilnog rada) Konvencije, utvrdivši da podnositelji od Grčke nisu dobili učinkovitu zaštitu. Konkretno, Sud je primijetio da se u situaciji podnositelja zahtjeva radi o trgovanju ljudima i prisilnom radu i naveo da iskorištavanje putem rada predstavlja jedan od aspekata trgovanja ljudima. Osim toga, Sud je utvrdio da država nije ispunila svoje obveze sprečavanja trgovanja ljudima, zaštite žrtava, provedbe učinkovite istrage počinjenih kaznenih djela i kažnjavanja osoba odgovornih za trgovanje ljudima.

S.M. protiv Hrvatske (br. 60561/14)

19. srpnja 2018.²

Predmet se odnosio na prigovor žene iz Hrvatske koja je tvrdila da je bila prisiljena na prostituciju. Konkretno je tvrdila da tijela nisu primjereno reagirala na njezin prigovor i da u Hrvatskoj ne postoji odgovarajući pravni okvir za rješavanje tih problema.

Sud je utvrdio da je **došlo do povrede članka 4.** (zabrana ropstva i prisilnog rada) Konvencije. Prvo je presudio da se u predmetima kao što je predmet podnositeljice zahtjeva, koji uključuju trgovanje ljudima i iskorištavanje žena u svrhu prostitucije može primijeniti članak 4. Konvencije, iako u njezinom predmetu nije bilo međunarodnog elementa. Nadalje, Sud je zaključio da, iako u Hrvatskoj postoji odgovarajući pravni okvir za kriminalizaciju trgovanja ljudima, prisilne prostitucije i iskorištavanja u svrhu prostitucije, u istrazi njezinog predmeta bilo je nedostataka. Konkretno, tijela nisu ispitala sve moguće svjedoke i, kada su otkrila da je dobrovoljno pružala seksualne usluge kako bi oslobodila optuženog, nisu uzela u obzir međunarodne zakone o trgovanju ljudima prema kojima je suglasnost žrtve nevažna.

Zahtjevi na čekanju

T.I. i drugi protiv Grčke (br. 40311/10)

Zahtjev o kojem je grčka Vlada obaviještena 6. rujna 2016.

Podnositeljice zahtjeva, tri državljanke Rusije prepoznate kao žrtve trgovanja ljudima, prigovaraju da Grčka nije izvršila svoje obveze kažnjavanja i progona djela koji se odnose na trgovanje ljudima u njihovim predmetima.

2. Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. (konačne presude) [Europske konvencije o ljudskim pravima](#).

Sud je obavijestio grčku Vladu o zahtjevu i strankama postavio pitanja na temelju članka 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada), 6. (pravo na pošteno suđenje) i 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije.

V.C.L. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (br. 77587/12)

Zahtjev o kojem je Vlada UK-a obaviještena 5. rujna 2018.

Podnositelj zahtjeva, državljaniin Vijetnama, prigovara zbog svoje osude za kaznena djela povezana s drogom, a konkretno navodi da su Služba krunskog tužiteljstva i policija prekršili svoju pozitivnu obvezu istraživanja tvrđnje da je bio žrtva trgovanja ljudima.

Sud je obavijestio Vladu UK-a o zahtjevu i strankama postavio pitanja na temelju članka 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada), 6. (pravo na pošteno suđenje) i 34. (pravo na pojedinačni zahtjev) Konvencije.

Slični zahtjevi na čekanju: **A.N. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (br. 74603/12)**, o kojemu je Vlada UK-a obaviještena 19. lipnja 2018.

Status izbjeglice i boravišna dozvola

L.R. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (br. 49113/09)

14. lipnja 2011. (brisanje zahtjeva s liste predmeta)

Podnositeljica zahtjeva je tvrdila da ju je kao žrtvu trgovanja ljudima iz Italije u Ujedinjeno Kraljevstvo odveo čovjek iz Albanije koji ju je prisilio na prostituciju u noćnom klubu i uzimao sav novac koji je zaradila na taj način. Pobjegla je i počela živjeti u neimenovanom skloništu. Tvrdila je da bi deportacijom iz Ujedinjenog Kraljevstva u Albaniju bila izložena opasnosti od postupanja protivnog članku 2. (pravo na život), 3. (zabrana nečovječnog i ponižavajućeg postupanja), 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada) i 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) Konvencije.

Sud je **odlučio izbrisati zahtjev s popisa predmeta** u skladu s člankom 37. (brisanje zahtjeva) Konvencije, s obzirom na to da je zaključio da je podnositeljici i njezinoj kćeri odobren status izbjeglice u Ujedinjenom Kraljevstvu i da opasnost od njezine deportacije u Albaniju više ne postoji. Osim toga, Vlada se obvezala podnositeljici platiti iznos nastalih pravnih troškova.

D.H. protiv Finske (br. 30815/09)

28. lipnja 2011. (brisanje zahtjeva s liste predmeta)

Podnositelj zahtjeva, državljaniin Somalije rođen 1992. godine, stigao je brodom u Italiju u studenome 2007. godine. Bježao je iz Mogadishua gdje je, prema njegovim tvrdnjama, bio prisiljen pridružiti se vojsci nakon raspada administrativnih struktura države i gdje je bio u opasnosti postati žrtvom etiopskih vojnika koji zarobljavali i ubijali mlade somalske vojnike. Talijanske vlasti ostavile su ga na ulicama Rima u zimi 2007. godine bez ikakve pomoći ili resursa. Neprekidno je trpio glad i hladnoću, bio je izložen fizičkom i verbalnom zlostavljanju na ulicama te u policiji u Milanu gdje je potražio pomoć. Naposljetku je prokrijumčaren u Finsku gdje je podnio zahtjev za azil, koji je odbijen u veljači 2010. godine. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da bi povratkom u Italiju bio izložen opasnosti od nečovječnog i ponižavajućeg postupanja protivnog članku 3. Konvencije, osobito s obzirom na to da je maloljetnik bez pratnje.

Sud je **izbrisao zahtjev s popisa predmeta** u skladu s člankom 37. (brisanje zahtjeva) Konvencije, s obzirom na to da je doznao da je podnositelju odobrena dozvola stalnog boravka u Finskoj i da opasnost od njegova protjerivanja više ne postoji. Sud je stoga smatrao da je time riješeno pitanje koje je predstavljalo osnovu za prigovor u tom predmetu.

O.G.O. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (br. 13950/12)

18. lipnja 2014. (brisanje zahtjeva s liste predmeta)

Podnositeljica zahtjeva, državljanka Nigerije, koja je tvrdila da je žrtva trgovanja ljudima, prigovorila je da bi protjerivanjem u Nigeriju bila izložena opasnosti od ponovnog trgovanja ljudima.

Sud je **odlučio izbrisati zahtjev s popisa predmeta** u skladu s člankom 37. (brisanje zahtjeva) Konvencije, s obzirom na to da podnositeljica više nije u opasnosti od protjerivanja jer joj je odobren status izbjeglice i pravo neograničenog boravka u Ujedinjenom Kraljevstvu. Štoviše, tijela Ujedinjenog Kraljevstva potvrdila su da je bila žrtvom trgovanja ljudima.

Mjere koje države poduzimaju protiv krijumčara i njihovih suradnika

Pitanja na temelju članka 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) Konvencije

Kaya protiv Njemačke

28. lipnja 2007.

Podnositelj zahtjeva, državljanin Turske koji je živio u Njemačkoj 30 godina, osuđen je 1999. godine, među ostalim zbog pokušaja počinjenja teškog kaznenog djela trgovanja ljudima i teškog kaznenog djela premlaćivanja. Godine 2001. protjeran je iz Njemačke u Tursku nakon što je odslužio dvije trećine zatvorske kazne, jer su sudovi utvrdili da postoji veliki rizik da bi mogao nastaviti predstavljati ozbiljnu prijetnju javnosti. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da je njegovom deportacijom iz Njemačke narušen njegov privatni i obiteljski život. **Sud je utvrdio da nije došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) Konvencije. Zaključio je da je protjerivanje podnositelja u skladu s Konvencijom, osobito s obzirom na to da je osuđen za ozbiljna kaznena djela u Njemačkoj i da je na kraju imao mogućnost povratka u Njemačku.

Pitanja na temelju članka 1. (zaštita vlasništva) Protokola br. 1.

Tas protiv Belgije

12. svibnja 2009. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj predmet odnosio se na oduzimanje prostora koji se koristio u vezi s kaznenim djelom povezanim s trgovanjem ljudima i iskorištavanjem ranjivih stranaca. Podnositelj se konkretno oslonio na članak 1. (zaštita vlasništva) Protokola br. 1. uz Konvenciju.

Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten** kao očigledno neosnovan. Uzimajući u obzir slobodu procjene država pri kontroli „uporabe vlasništva u skladu s općim interesom“, posebice u kontekstu politike usmjerene na suzbijanje kriminalnih aktivnosti, utvrdio je da miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na mirno uživanje vlasništva bilo razmjerno legitimnom cilju, tj. u skladu s općim interesom, suzbijanja trgovanja ljudima i iskorištavanja stranaca u nesigurnoj situaciji.

Tekstovi i dokumenti

Vidi **[Mrežnu stranicu o suzbijanju trgovanja ljudima](#)** Vijeća Europe.

Kontakt za medije:
Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

Za ovaj prijevod, koji se objavljuje u dogovoru s Vijećem Europe i Europskim sudom za ljudska prava, odgovoran je isključivo Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.